Презентација на наоди од истражување: Родова еднаквост и инклузивност во спортот во Северна Македонија

Скопје, 24.04.2025

Авторки: Силвија Митевска, Елена Кочоска и Бојана Јовановска

Co-funded by the European Union

ФЕР ИГРА: Поддршка за родова еднаквост во спортските политики

МЦМС

МАКЕДОНСКИ ЦЕНТАР ЗА МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

- **Истражувањето се реализираше во рамки на проектот: „Фер игра: поддршка за родова еднаквост во спортските политики“.**

- **Проектот се имплементира од Олимпискиот комитет на С. Македонија во партнерство со: Спорт Социал Солушн, МЦМС и Параолимпискиот комитет.**

- **Проектот се имплементира со финансиска поддршка од Европската Унија.**

- **Истражувањето беше спроведено во периодот од јули до септември 2024 г.**

Истражувачки методи и инструменти

Структуриран прашалник

- **Примерокот ги опфати: националните спортски федерации, Олимпискиот комитет на Северна Македонија и Параолимпискиот комитет;**
- **Онлајн прашалник беше испратен до вкупно 60 спортски организации од кои беа добиени 30 одговори, што претставува стапка на одговор од 50%.**

Деск-анализа

- **Систематска анализа на низа податоци, вклучувајќи јавно достапни документи, стратегии, закони и политики, како и истражувања и извештаи релевантни за вклучување на жените и жените со попреченост во спортските организации.**

Фокус-група

- **12 учесници/чки од различни целни групи (активни спортистки, поранешни национални спортистки и жени вработени во спортски структури, како и жени со попреченост). Дискусиите беа насочени на истражување на бариерите и факторите на ризик со кои се соочуваат или се соочувале овие жени во нивните кариери.**

Интервјуа со експерти

- **Со 10 експерти/ки од областа на родовата еднаквост и спортот заради прибирање различни сознанија за состојбата со родово базираната и интерсекциска дискриминација во спортот во Македонија.**

1. Анализа на наодите од истражувањето

Родова застапеност на позиции на одлучување

Графикон бр. 1 Претседател/ка на спортска национална федерација/ комитет

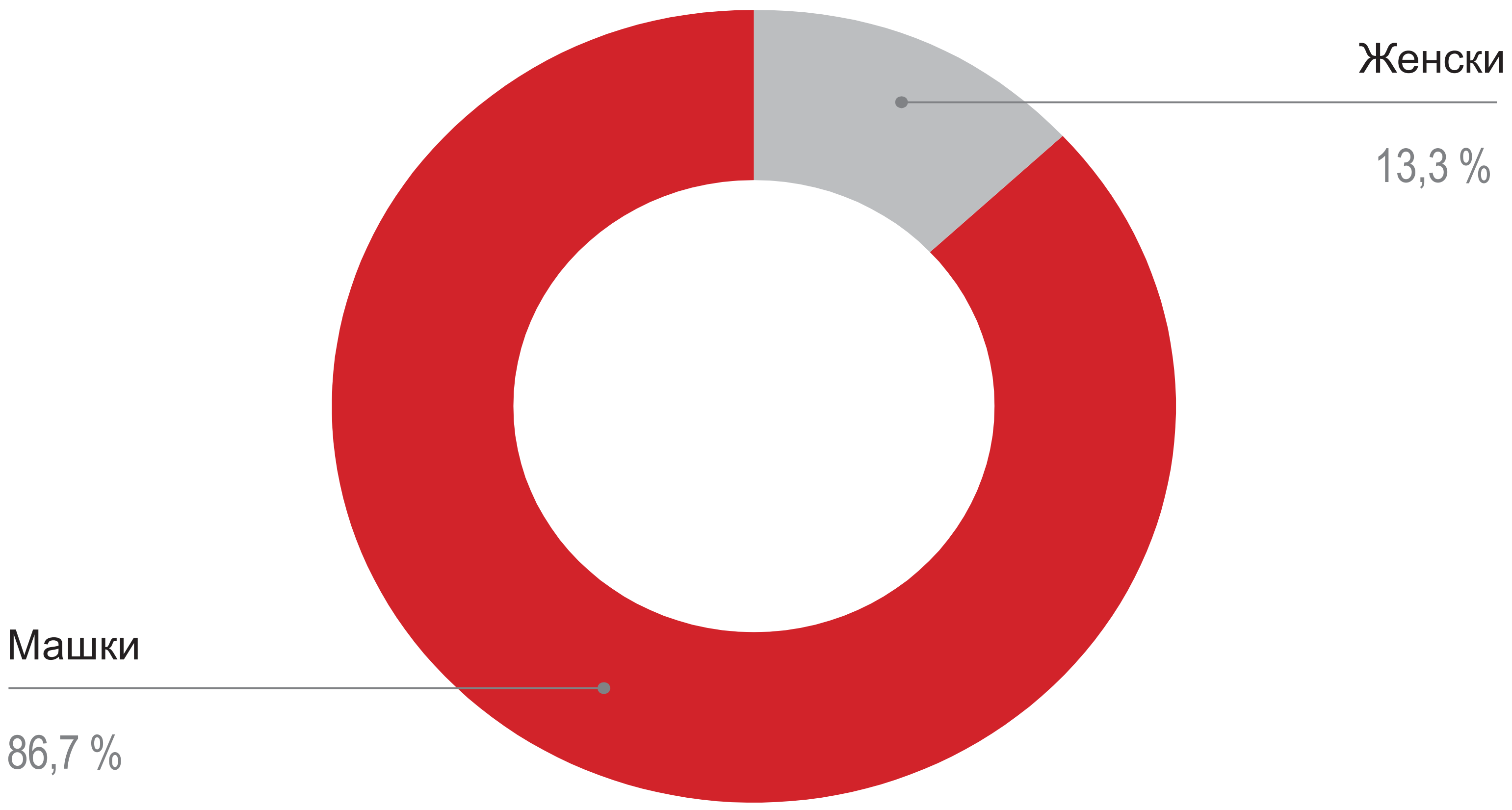

Графикон бр. 2. Генерален секретар/ка на спортската национална федерација/ комитет

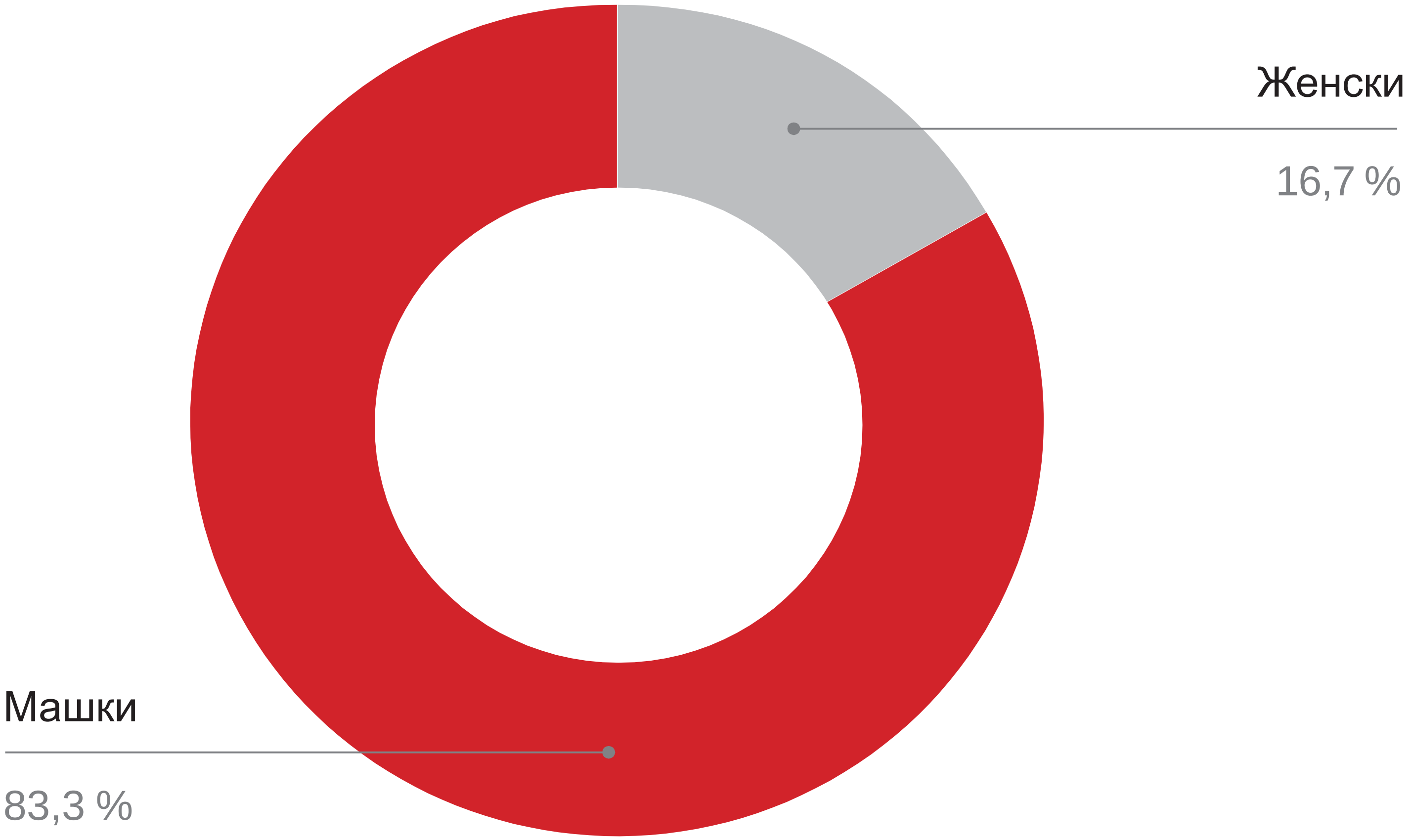

Графикон бр. 3. Членови на генерално собрание

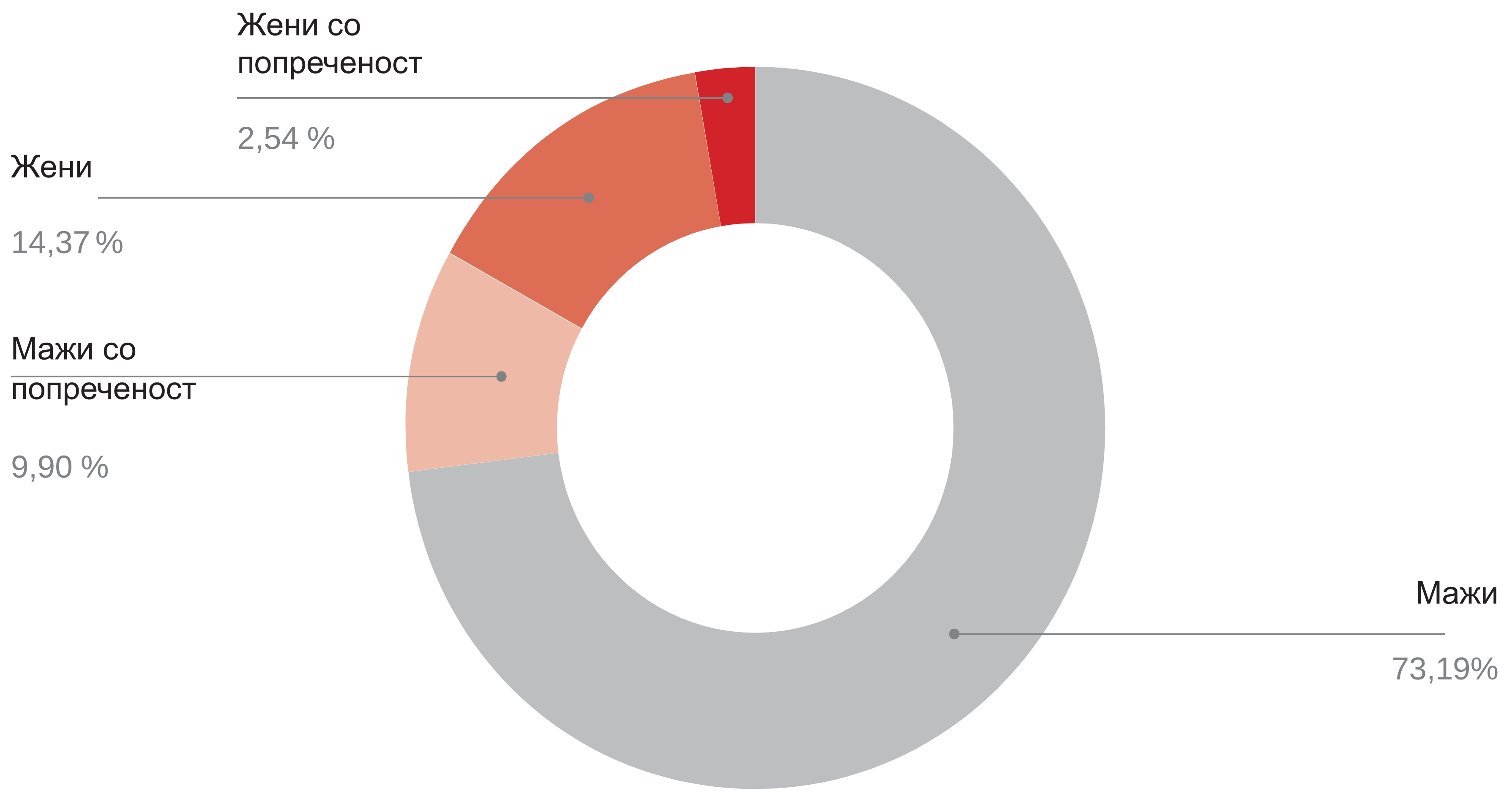

Графикон бр. 4. Членови во извршно тело

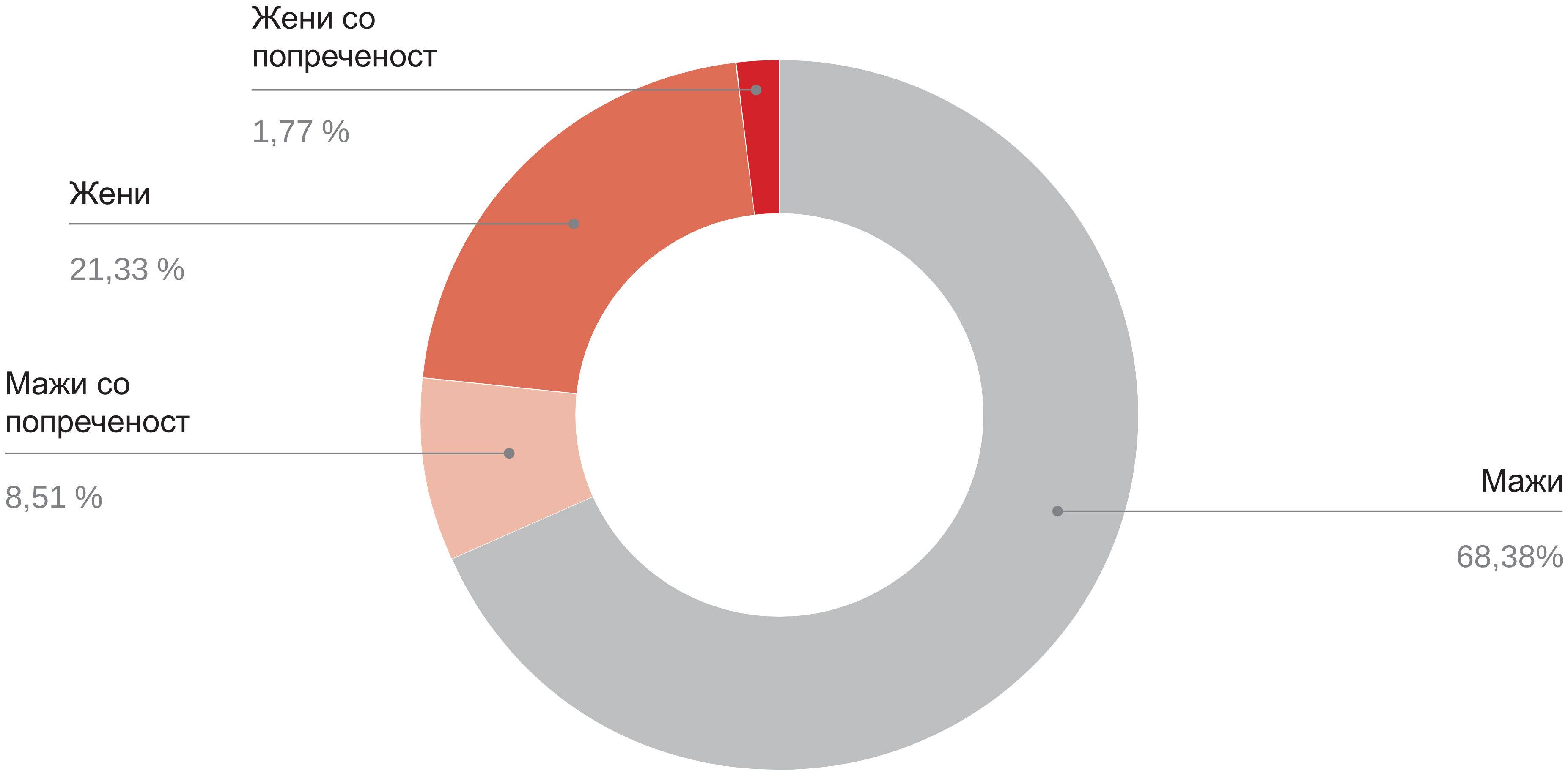

Графикон бр. 6. Вработени во организацијата

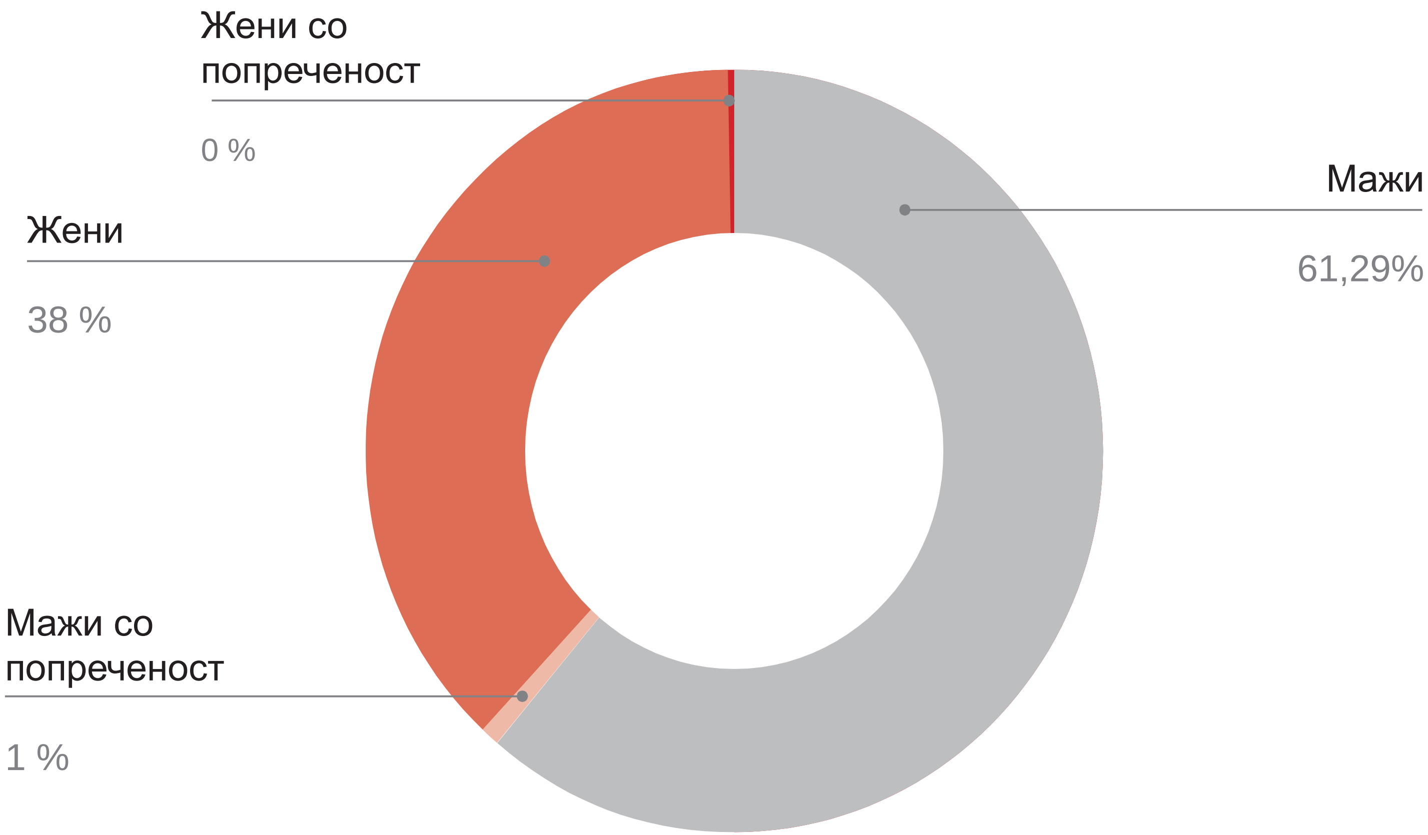

Политики за еднаквост

Графикон бр. 7 Родовата еднаквост како дел во правните документи на организацијата

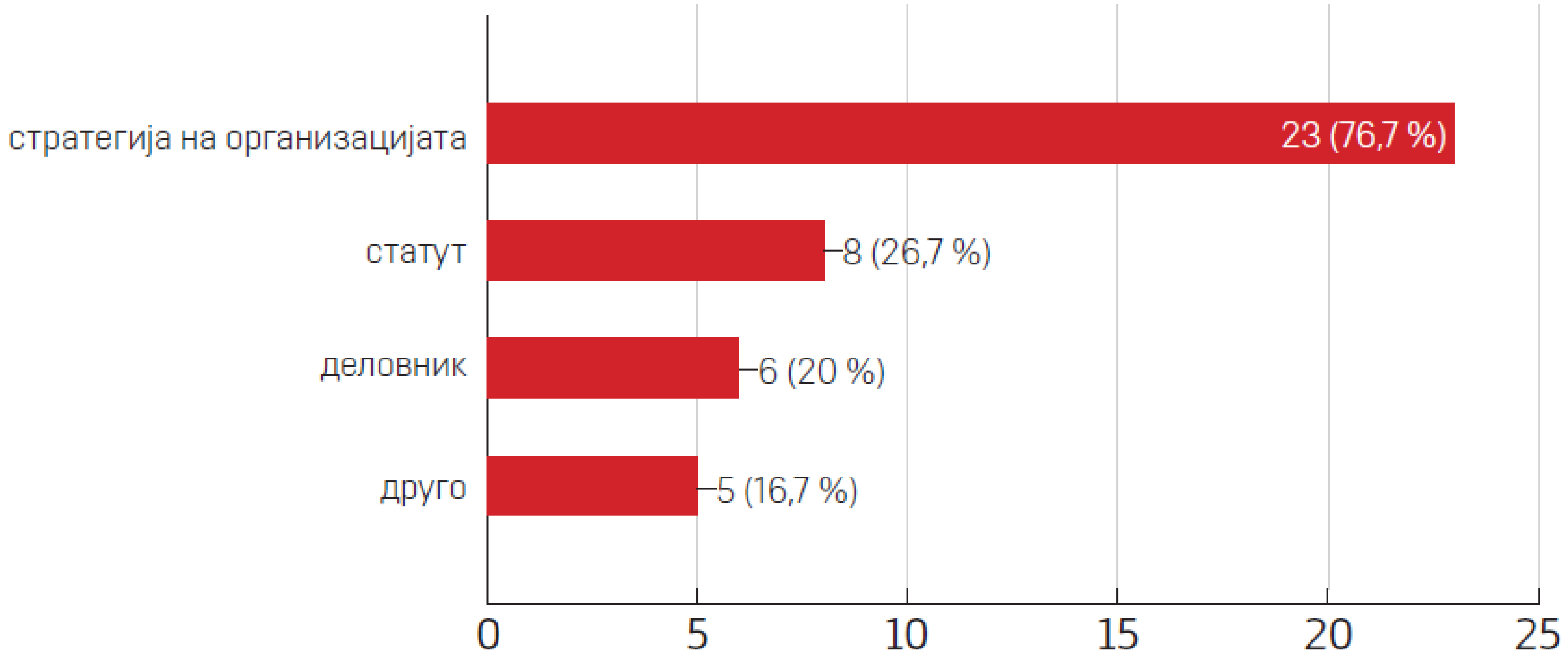

Графикон бр. 8. Статус на спроведување на политиките за родова еднаквост

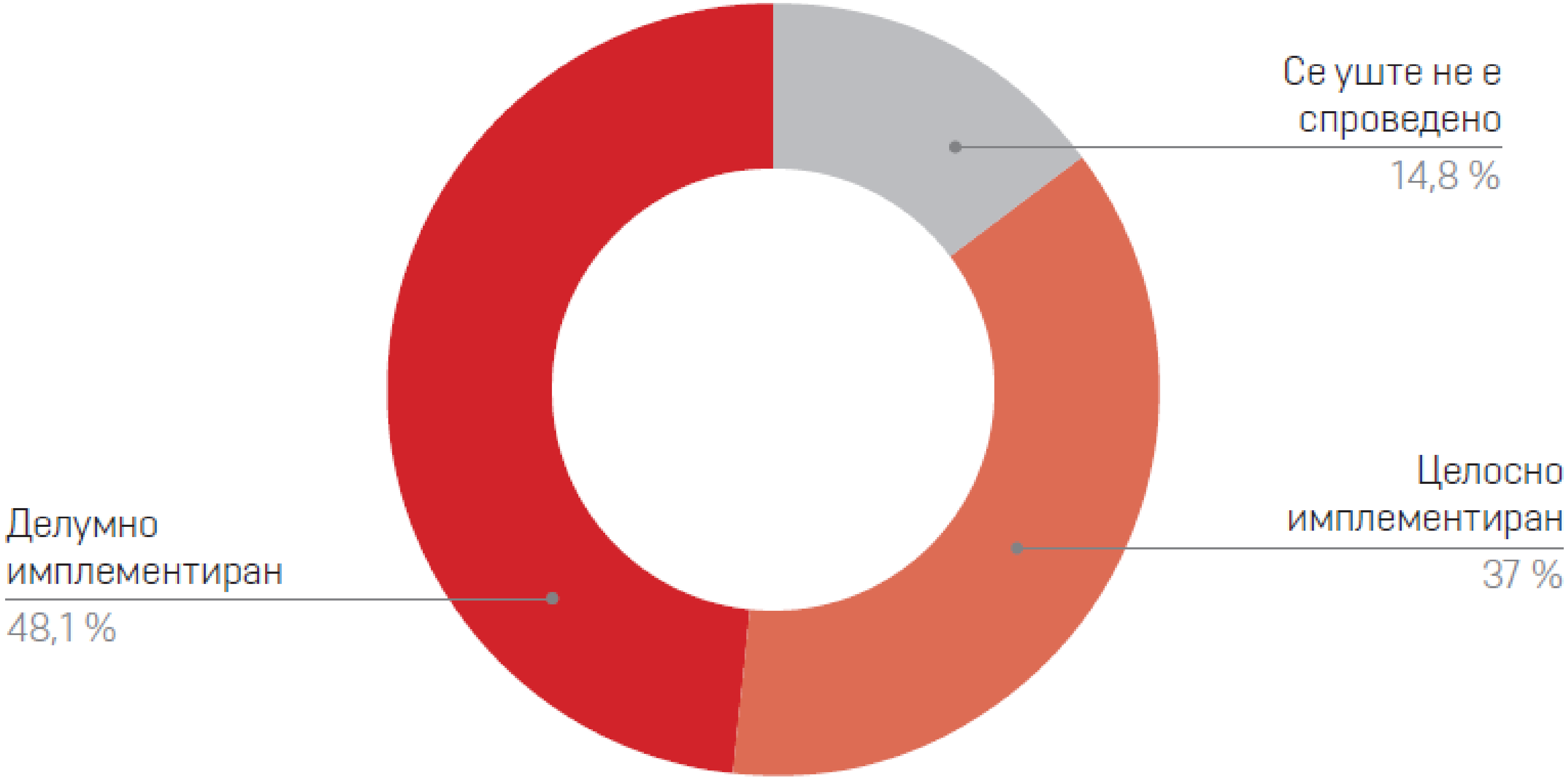

Графикон бр. 9. Дали попреченоста е интегрален дел од политиките на организацијата

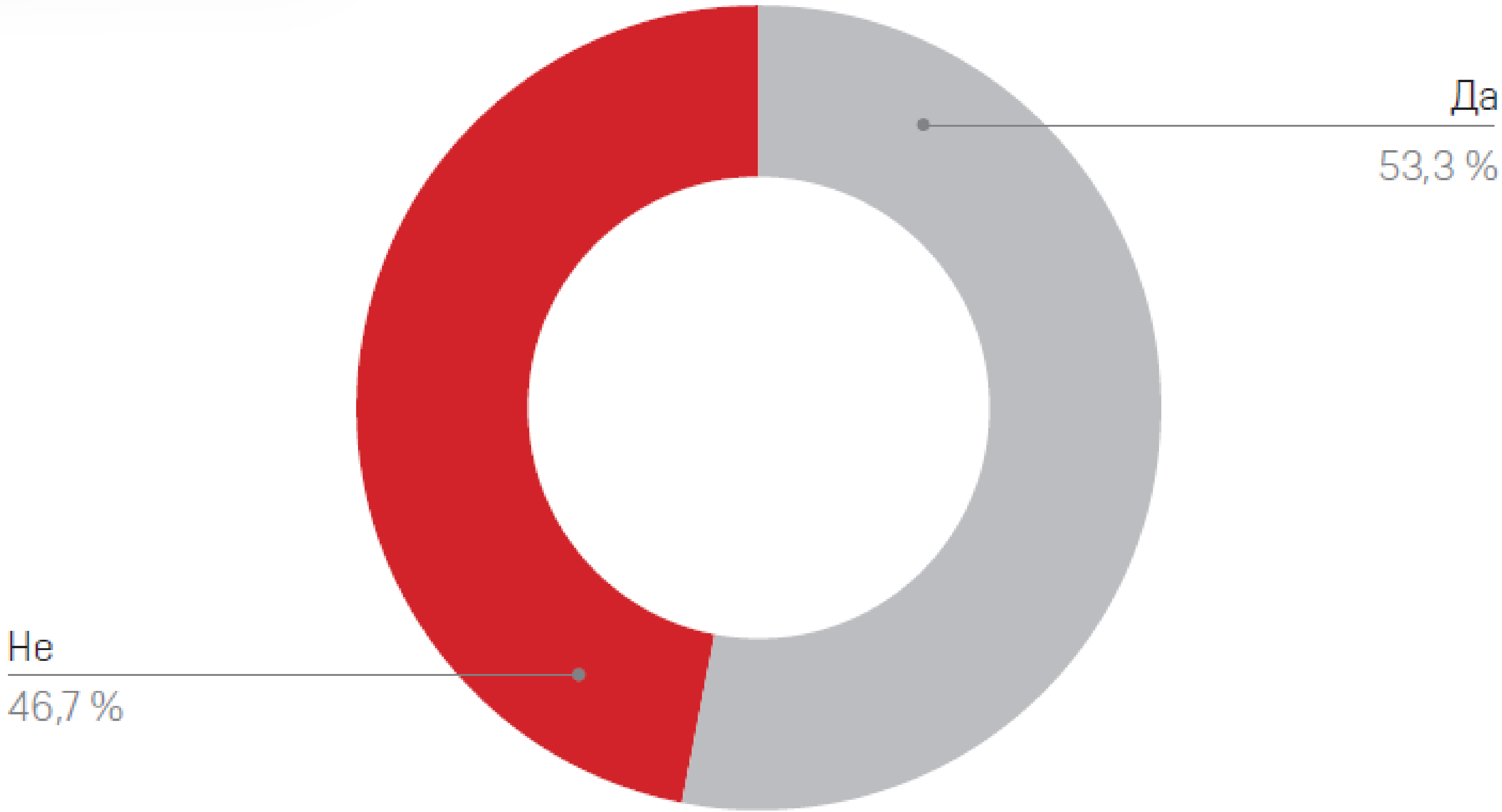

Графикон бр. 10. Статусот на спроведување на попреченоста

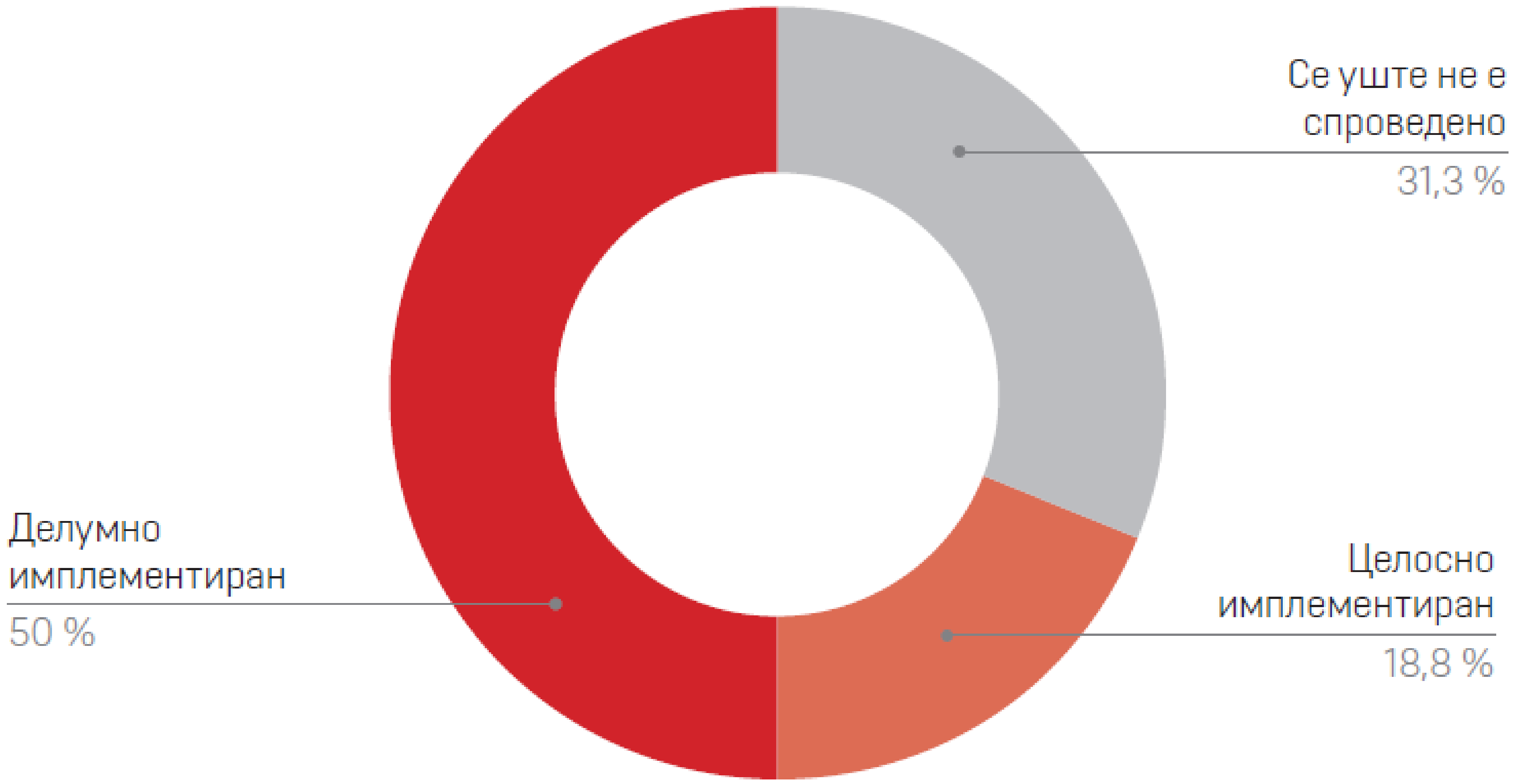

Графикон бр. 11. **Воспоставени родови квоти и квоти за вклучување на различностите (попреченост) во статутот на организацијата**

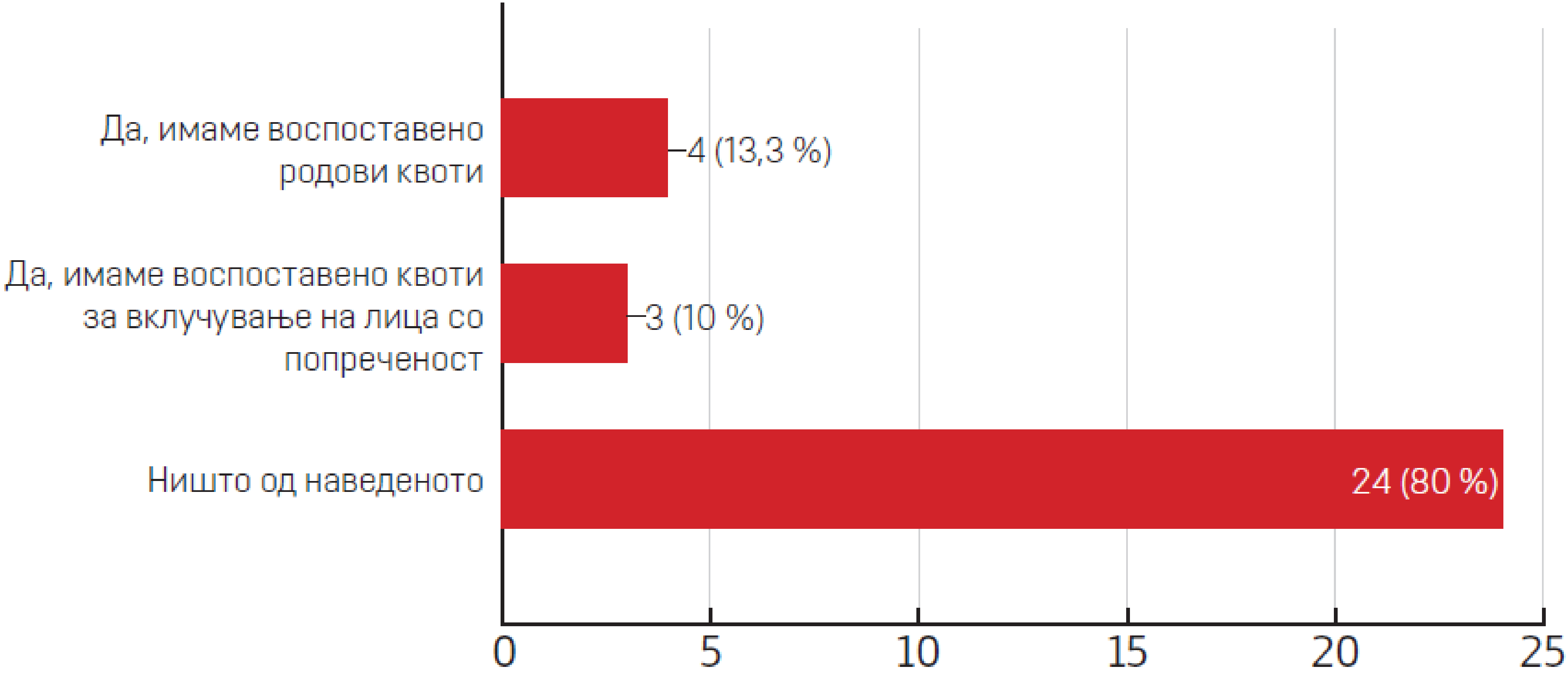

Бариери во пристапот на жените до позиции на одлучување

Изјави од фокус групи и интервјуа

- „Тука имаме проблем, како да најдеме жени, а не дали се загрозени“.
- „Жените немаат чувство дека се добредојдени во спортските организации и затоа немаат желба да останат да работат во спортот и да градат работна кариера“.
- „Најголем проблем е што немаме спортистки над 16 години, тие најчесто работат и студираат и се откажуваат од спортот“.
- „Жените со попреченост немаат пристап до обуки за професионален развој на национално или на меѓународно ниво“.
- „Кога станува збор за женски или машки натпреварувачи, во кој било спорт, има сериозен проблем во однос на основни работи– сали, третман, женски тренери, услови за работа и тренинг, финансии, како главен причинител за откажување на жените уште од најрана возраст од спортот“.
- „Постои различен надоместок за судење на машки или на женски натпревар. За судење на женски натпревар се зема околу 10% од судење на машки натпревар. Дополнително, женските судии се секогаш последни опции за делегирање на натпревар“.
- „Имаме очајни бројки за помагање на врвни спортисти, а уште помалку на жени со попреченост“.

2. Бариери

Културолошки бариери и ризик фактори

- Спортскиот сектор често се перципира како недостапен и не поддржувачки простор за жени.
- Доминантната машка култура и структури создаваат чувство на исклученост и ја намалуваат мотивацијата за учество на жените.
- Одговорноста за семејството и домот што ја носат жените дополнително ги ограничува нивните можности за развој на својата кариера, имаат помалку време и ресурси што ги отежнува нивните амбиции и можности за напредување во спортските организации.
- Интерсекциска дискриминација: жените со попреченост се соочуваат со двојни предизвици, комбинирајќи ги бариерите на не пристапната спортска инфраструктура и ограничениот пристап до ресурси со дополнителната маргинализација што произлегува од нивната попреченост.

Структурни бариери и ризик фактори

- Нормативна рамка во областа на спортот е значително несензитивна во однос на родовите прашања и попреченоста. Не е во согласност со одредбите на меѓународните документи во полето на еднаквост и недискриминација кои се ратификувани од страна на земјата.
- Ограничен пристап до информации - недостиг на јавни повици за раководни функции.
- Ограничени можности за професионални обуки и поддршка.
- Владее општа родова несензитивност во спортските структури.
- Родовата еднаквост не е перципирана како дел од принципите на доброто владеење

3. Препораки

Препораки кон креатори на политики

- Воведување задолжителна родова застапеност од минимум 40% на одлучувачки позиции како услов за државно финансирање.
- Поддршка при градење на капацитетите на спортските национални федерации со цел нивно добро запознавање со развојот и интеграцијата на родово одговорни политики.
- Усогласување на спортските закони со меѓународни стандарди за недискриминација.
- Поддршка за женскиот спорт и спортските активности за лица со попреченост преку буџетски алокации.
- Обезбедување на еднаква поддршка при доделување на државни награди за истакнати спортисти и спортски работници, во машка и женска категорија, вклучувајќи ја и попреченоста.
- Систематско собирање и објавување на родово-разделени податоци.

Препораки кон спортски организации

- Усвојување политики за родова еднаквост и инклузивност, со т. н. квоти за застапеност во одлучувачките органи и формирање комисии за родова еднаквост.
- Активно и јавно промовирање достапни позиции во спортските структури преку различни канали и пристапни формати, со цел да достигне поголем број жени, притоа користејќи родово сензитивен јазик во огласите.
- Развивање обуки, менторски и лидерски програми за жени, особено по завршувањето на спортската кариера.
- Организирање обуки за родова сензибилизација на сите членови на организацијата.
- Активно промовирање на принципите на добро владеење, вклучувајќи ограничување на мандатите и редовна ротација на раководните позиции.

Општи препораки

- Истражувања за родовиот јаз и попреченоста во спортот.
- Јавни кампањи и обуки за подигнување на свеста за еднаквоста и инклузивноста.
- Да се поддржи создавањето на инклузивно спортско опкружување преку препознавање и елиминирање на дискриминаторските практики, со акцент на обезбедување еднакви можности за сите.

Ви благодарим на вниманието!